

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

**WANNEER WORDEN
DE BLOEMEN GEBOEID ?**

toneelspel in twee bedrijven

door

Franck van Erven

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2008

Nr.1928

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk **WANNEER WORDEN DE BLOEMEN GEBOEID?** op te voeren moet de naam van auteur **FRANCK VAN ERVEN** vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1991/220/54
ISBN 978-90-385-01208

© 1991 Toneelfonds J. Janssens/Franck van Erven
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

GEDICHTEN

Pablo NERUDA

Guillermo NUNEZ

Said ZAHARI

Federico GARCIA LORCA

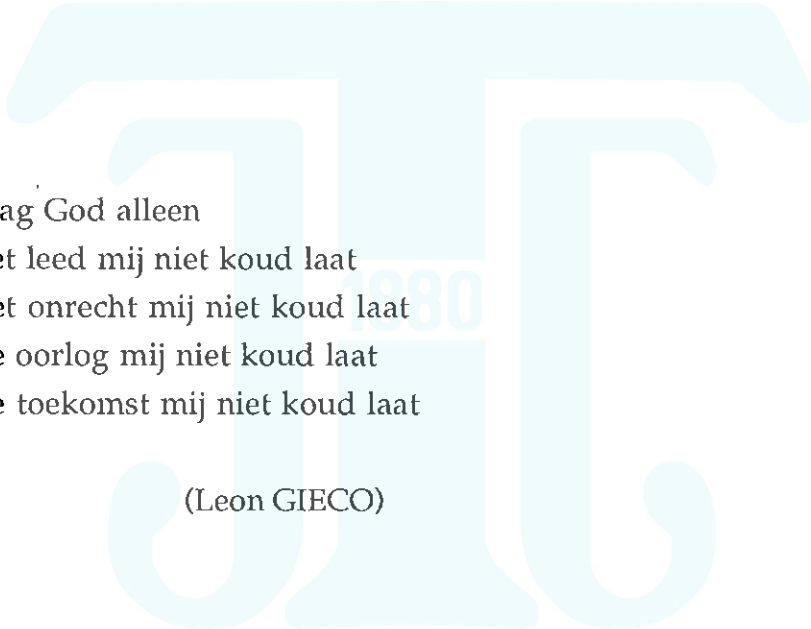
Hugo DIZ

Jorge BOCCANERA

Victor FLECHA

Hugh LEWIN

Anonieme "DWAZE MOEDERS VAN DE PLAZA DE MAYO"

Ik vraag God alleen
dat het leed mij niet koud laat
dat het onrecht mij niet koud laat
dat de oorlog mij niet koud laat
dat de toekomst mij niet koud laat

(Leon GIECO)

Kreatie, maandag 6 februari 1984 in het Cultureel Centrum "De Boomgaard" in Sint-Truiden.

(Band; Ouverture

Een verre kerkklok slaat vier uur)

(Gitaar solo)

Die man die vrouw zonder gezicht
 hebben geen naam
 ze zijn niet meer dan een kruin
 van een nieuwe peilloze zee
 die op de rotsen van de kust slaat
 nauwelijks schuim
 wind drijft het dadelijk terug.

Een kreet weerklinkt in de glanzende nacht
 vervluchtigd in de dichtheid
 van de stilte
 daarna de overrompeling
 die elk verzet verlamt
 de grootte van de wond
 verbaast geen mens
 kleren op de vloer
 foto's
 kapotgscheurde boeken
 een lege portefeuille.

De wagen rot straffeloos
 de straat door
 niemand die hem tegenhoudt
 iedereen die het weet.

Die man en vrouw
 zweten
 halen moeilijk adem
 de smaad
 de angst
 verstikt
 ze beven.

En op hetzelfde ogenblik gaat alles in de wereld verder
schoonheid
toevallige ontmoeting
een kind dat in de huisdeur dag roept
de regendruppel die uiteen spat op haar lippen
een vogel nestelt zich op jouw schouder
waarover de gloed glijdt van de hagedis
en elke dag wil jij meer vogel zijn.

Maar deze man en deze vrouw
zonder gezicht
hebben geen ogen en geen oren
voor gelukzaligheid.

Een deur gaat open
de stad blijft achter
diep in slaap.

Een overwonnen stad
geheimen van de misdaad
van de verschrikking
worden er fluisterend doorverteld.

Maar zij
die man en die vrouw ontkleed nu
horen ze
ze komen van het dak in het vertrek
uit de vier muren
ze komen op hen toe
groeien als zwarte bloemen van het kwaad
stinkzwammen.

Die man die vrouw wie ook van ons
niet leven en niet dood
geen hemel en geen aarde
zelfs geen oase
en nauwelijks nog een vaag herinneren.

Een meeuw begint zijn vlucht in de bewolkte morgen
 de hemel roert zich even
 maar wordt opnieuw dezelfde van altijd
 die man die vrouw
 wachten.

(Gitaar solo)

Mijn broers zijn altijd vroeg weg.
 Uit werken.
 Omdat er in de buurt bijna geen werk meer te vinden is blijven ze
 ook wel eens enkele dagen weg.
 En dan lig ik zo.
 Mijn lichaam gekromd, dicht tegen mijn moeder aan.
 Meetal ben ik het eerste wakker.
 Ik sta niet op, blijf liggen tegen het warme lichaam van mijn
 moeder.
 En ik kijk door de spleten van de palen van ons huisje.
 Door de opening van de muur bespied ik de nacht.
 Totdat de morgenster tevoorschijn komt.
 Ik herken haar omdat ze zo'n knots van een ster is, en zo helder.
 Ze twinkelt.
 Eerst zie ik haar niet.
 Totdat ze bij de spleet aankomt.
 Sterren wandelen net als de zon en de maan wandelen.
 Door de hemel.
 Als de morgenster bij de spleet is, dan is het vier uur.
 Dan ben ik klaar wakker.
 Maar ik blijf liggen en ik zie alle sterrenbeelden voorbij trekken:
 de schorpioen, de ploeg, de ogen van de heilige Luçia, en al de
 anderen.
 Hoor, de Clarinero.
 Clarinero..... Clarinero..... Clarinero.....
 Hij is lichtgevend.
 Ik hou ervan om hem te zien vliegen en te horen fluiten.
 De ochtend is een verzameling vliegende vogels.
 Maar de Clarinero valt op tussen al die andere vogels.

Door zijn schreeuwende zwarte kleur.

Clarinero.....

Ze zeggen dat hij de gewoonte van de doden overneemt omdat hij zoveel op de kerkhoven rondhangt.

(stilte)

Sterft de vader die leeft in mijn dromen
opnieuw als ik wakker word?

(stilte)

Ik ben altijd blij als ik wakker word.

Mijn moeder niet.

Die is bang voor de dag.

Dat komt door mijn vader, zegt ze.

Ik ken mijn vader niet zo goed.

Hij is gestorven toen ik tien was.

Mijn moeder praat nooit over hem als ik erbij ben.

Maar ik heb wel eens stiekum liggen luisteren als ze met mijn broers sprak.

Mijn moeder zegt altijd tegen mijn broers: denk aan je vader.

Wees voorzichtig.

Niemand is meer veilig.

En mijn broers zeggen dan dat ze moeten gaan, telkens weer, totdat ze gewonnen hebben.

Mij hebben ze nooit verted wat ze willen winnen.

En mijn moeder ook niet.

(gitaar)

Mijn hart doet mee in dit gevecht

de pijn van nu

wordt uitgewrongen als een zakdoek

tot op de laatste tranen die vergoten zijn

in de onderaardse gangen, op de graven,

op elke trede waar de mens gemarteld is.

Maar de haat zal zorgen dat de hand die straffen moet,
niet beven zal;
mannen en vrouwen zullen de lege straten gaan bevolken
onbevangen, vastberaden afgetekend staan.....

(stilte)

stierf de vader uit mijn dromen
maar opnieuw telkens wanneer ik wakker werd.

(stilte)

Mijn vader is naar de grote stad geweest om verlaging van de
prijzen voor insecticiden en kunstmest te eisen.
Er waren meer mannen uit ons dorp en ook uit de andere dorpen
bij.
Ze schreeuwden dat het onrechtvaardig was, die hoge prijzen.
Dat de kinderen doodgingen door gebrek aan voedsel en door gebrek
aan medicamenten.
De generaals luisterden en zegden toe dat er hulp zou komen.
En daarop kwamen acht politie-auto's en begonnen te schieten.
Mijn vader rende weg en kwam bij de bushalte.
Maar de bussen stonden er niet meer.
Mijn vader kende de weg niet in de grote stad.
Hij liep door de stad, dicht tegen de huizen aan en toen zag hij in de
verte een kerk.
Een erk is veilig, daar komt de politie niet.
Maar deze kerk was wel door de politie bezet.
En toen zag mijn vader de bus.
Lijn 24.
Hij holde naar de bus.
Er zaten nog andere mannen uit het dorp in de bus.
Herberto Diaz riep mijn vader.
Hij zat in het midden van de bus.
Mijn vader sprong in de bus, nog net op tijd.
De bus reed al.
De bus reed door de stad.

Overall stonden militairen en lagen mensen op de grond.
Veel mensen.
Maar de bus reed door.
Reed de stad uit.
En toen kwam er een helikopter achter de bus aan.
Telkens wanneer de bus stopte bleef de helikopter stil hangen.
Bij elke halte stapten mannen uit en de helikopter hing in de lucht.
Doodstil.
Herberto Diaz en mijn vader moesten er bij de volgende halte uit van de chauffeur.
Maar zover kwamen ze niet.
Twee politie-auto's kwamen achter de bus aangereden.
Bleven een tijdje achter de bus aanrijden en gingen toen de bus voorbij.
Heel hard.
Tot ze uit het zicht waren.
Mijn vader en Herberto Diaz maakten zich gereed om uit te stappen.
De bus remde uit alle macht en mijn vader viel op de grond.
Herberto Diaz viel over hem heen.
Toen werd er geschoten.
Dwars door de ramen.
Mannen gilden omdat ze door de glasscherven werden getroffen, andere bleven zitten.
Alsof ze zaten te slapen.
Bewegingsloos.
Daarna werd het stil.
Heel even maar.
Portieren van auto's werden dichtgeslagen, laarzen kraakten over het grind, en de politie kwam binnen.
"Controle", riepen ze.
Iedereen moest uitstappen.
En snel.
De mannen in de bus holden naar buiten, zo haastig dat mijn vader niet eens recht kon komen.
Toen de meeste mannen buiten stonden werd er geschoten.
De mannen die het eerst naar buiten waren gegaan vielen kronkelend neer op de grond, andere vluchtten weer de bus in.

De politie sloeg de deur dicht en schoot door de dichte deur de chauffeur dood.

Daarop kwamen vier agenten de bus in en zeiden dat wanneer iedereen zou luisteren er niets zou gebeuren.

De mannen moesten opstaan en naar buiten komen.

Er waren nog vijf mannen in de bus.

Mijn vader liep achter Herberto Diaz naar buiten.

Elk van de vijf mannen kreeg een spade in de hand geduwd.

Ze moesten een groot gat graven voor de dode mannen.

De agenten stonden erbij en lachten.

Wie niet snel genoeg werkte kreeg een klap met de kolf van het geweer.

Toen de mannen klaar waren met graven moesten ze de lijken opensnijden zodat ze beter zouden verbranden.

Daarna werden de lijken met benzine overgoten en in brand gestoken.

De vijf mannen moesten op hun knieën toekijken.

Herberto Diaz zat links naast mijn vader aan het einde van het rijtje knielende mannen.

Toen de lijken verbrand waren moesten ze de graven dichtgooien.

Daarna vuurden de agenten hun geweren leeg op de vijf mannen.

Mijn vader was meteen dood.

Herberto Diaz viel nog voordat een kogel hem kon raken en bleef als dood liggen.

Uren.

Totdat het helemaal stil was geworden op de plek waar eens de bus had moeten stoppen.

Herberto Diaz leeft nog steeds.

Maar hij zegt geen woord meer.

Hij zit voor zijn huis en zwijgt.

Al twee en twintig jaar.

(Gitaar solol)

In het heetst van de zomer is er weinig werk voor mijn broers.
De koffiepluk is achter de rug en het enige werk is het land ontdoen van onkruid.

Vroeger werd het onkruid niet weggehaald.

Het was voldoende de akkers en de velden af te branden.

Maar toen kwamen er mensen uit de stad en die zeiden tegen de landeigenaars dat het beter was om het onkruid van het land te verwijderen.

Nu ontdoen mijn broers het land met kleine kapmessen van onkruid.

Dat komt voor de landeigenaars wel duurder uit, maar voor ons is het des te beter.

Het levert wat extra inkomsten op.

En daar kan mijn moeder eten voor kopen.

Maar er is lang niet altijd eten genoeg in huis.

Voorals je klein bent moet je goed eten.

Mijn broertje Juan is gestorven aan een ingezakte fontanel.

Dat komt omdat kleine kinderen zwakke beenderen hebben.

Ze krijgen diarree en dan is er geen redding meer mogelijk.

Dan zakt de voorzide van hun hoofdje in.

Als kinderen doodgaan dan is dat niet zo erg.

Kinderen gaan naar de hemel.

Dat vertelde de pater ons.

Maar je moet ze wel laten dopen voordat ze sterven anders dragen ze de erfzonde.

En dan gaan ze rechtstreeks naar het vagevuur.

En al hoef je daar niet zo lang te blijven toch zijn daar altijd vlammen, ook al branden ze niet zo fel.

Mijn moeder stuurde mij met Juan naar de pater.

Zelf moest ze op het land werken.

BAND: Hoe heet jij jongen?

Pablo Joachim, pater.

BAND: En dat is broertje? Wat is er met hem aan de hand?

Hij begon ineens aan een stuk door te poepen pater. Het komt eruit als water, niets anders dan water.

BAND: Je moet hem melk geven.

Wij hebben geen melk, pater.

BAND: Je moet hem kaas geven.

Wij hebben geen kaas, pater.

BAND: Dan kan ik er ook niets aan doen. Gods wil geschiedde.

Mijn moeder vraagt of U hem niet kunt dopen, pater.

BAND: Jij hebt niet eens de peter meegenomen. Kom morgen terug met je moeder en de peter.

Hier ben ik weer pater.

BAND: Hoe heet jij jongen?

Pablo Joachim, pater.

BAND: En dat is je broertje? Maar hij is meer dood dan levend. Je had veel eerder met je broertje moeten komen. Stel je eens voor dat hij onderweg was gestorven.

Wilt u hem alstublieft dopen, pater?

BAND: Je hebt geen peter meegenomen. Maar vooruit, we zijn er om de ziel van de zondaars te redden. Jullie stellen ook alles tot het laatste moment uit. Nou goed dan, wacht hier maar even. Ik kom zo meteen bij je, na de mis. Het kind houdt het nog wel even uit.

Dank u wel, pater.

Na de doop heb ik Juan mee naar huis genomen.

Maar hij werd niet beter.

Op het laatste heeft mijn moeder hem nog met zijn hoofd naar beneden laten hangen, in de hoop de fontanel weer op zijn plaats te krijgen.

Het hielp niet.

Hij is met een ingedeukt voorhoofd gestorven.

Het was Gods wil.

We rouwden niet eens om Juan.

We moesten de dood als een beloning zien, zei mijn moeder.

Het was soms beter om te sterven dan om te blijven leven, zei mijn moeder.

(gitaar)

Kleine Juan
 je werd geboren
 onder het wakend oog
 van soldaten met geweren
 niet merkbaar voor een spelend kind.

Vandaag zijn wij trots
 dat je gestorven bent
 dat je niet samen met ons
 en duizenden in de kampen
 met hetzelfde geloof
 met dezelfde hoop
 hoeft te wachten
 tot de zon
 de lucht
 de wind
 van iedereen zal zijn.

Mijn broers Henrique, Victor, Hugo en ik gaan werken.
 Dag moeder.
 Niet bang zijn.
 Ik ben nu groot.
 Ik heb mijn eigen kapmes en ik ga onkruid afdoen op het land van
 de rijke boer.
 Als ik flink doorwerk breng ik geld mee, moeder.
 Geld om eten en om kleren te kopen.
 Ik kan nu mijn eigen eten verdienen.
 Wij gaan nu zoveel geld verdienen dat wij nooit meer honger
 zullen hebben.
 Ik weet moeder dat alles duurder is geworden.
 Maar nu ik ook werk kunnen we misschien weer echte zeep kopen
 en shampoo voor de haren.
 Dan komen ze het water weer aansluiten, moeder.
 Dan hoeven we onze haren niet meer te wassen met zeepoeder en
 komen we eindelijk van die luizen af.
 Ik doe de hele ochtend onkruid af.

Mijn kapmes is niet zo groot als die van mijn broers maar toch werk ik heel snel.

Maar wanneer je zoveel zweet komen er veel muggen op je af en aan het einde van de ochtend zit ik onder de muggenbulten.

Maar ik laat niets merken.

Mijn broers laten ook niets merken.

En zij zijn ouder.

Dus ik moet hard werken.

Ik laat ze zien dat ik ook groot ben.

Als het middag is gaan mijn broers slapen.

Ik niet.

Ik zit op een rots en kan het hele land overkijken.

Dat is allemaal van deze ene boer.

Zover je kijken kunt.

Zelfs de horizon is van hem.

En de lucht ook.

Mijn broers hebben mij gezegd dat ik niets mag meenemen.

Want de autoriteiten bewaken het land.

Maar wat zou ik willen meenemen.

Er is niks.

Alleen wat droge takken en maïs.

Ik lag dood vallen als ik maïs zou meenemen.

Er liggen hier en daar wel eens mango's of avocado's op de grond.

Ja, dan zou je die wel eens willen pakken.

Maar mijn broers zeggen dat dat heel gevaarlijk is.

De autoriteit ziet alles en kan ineens ergens opduiken.

En ze schieten meteen.

Je ziet ze soms niet eens, want met die geweren kunnen ze ook van heel ver schieten.

Op dit uur van de dag brandt de zon heel erg.

Daarom liggen mijn broers ook in de schaduw van een mangoboom te slapen.

En daarom weten zij ook niet dat er een autoriteit bij mij is gekomen, die heeft gezegd dat ik brandhout mag gaan halen van het land.

Ik maak ze ook niet wakker.

Ik zal ze verrassen als ik straks terugkom met een zak brandhout.